

**Мерки за подобряване на демографското състояние
на Република България**

/ Обосновки /

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 1 Еднократно обезщетение при раждане	При сегашни режим са необходими около 21 млн. лв. Сега ще се изплащат 1000 лв. само на осигурените майки, а за неосигурените остава стария режим.	1. Осигуряване на средства за 2020 г. чрез залагане в закона за държавния бюджет 2. Промени в Кодекса за социално осигуряване 3. Промени в Закона за семейни помощи за деца	Сега се изплащат 250 лв. при раждане на първо дете, 600 лв. при второ и за всяко следващо по 250. Сега се изплащат около 21 млн. лв. Необходими са още около 34 млн. лв.	Насърчаване на раждането на деца и насърчаване на отговорното родителство на работещите и осигурени родители.
МЯРКА 2 Семейни помощи за деца /детски добавки/	Променя се режима за изплащане на детски добавки, като се премахва доходния критерий. Изплаща се на всяко дете в повишен размер.	1. Осигуряване средства в Закона за бюджета 2020 г. 2. Промени в закона за семейни помощи за деца	Сега се изплащат за първо дете 35 лв., за две деца 85 лв. Годишната сума е около 30 млн. Необходими са още около 55 млн.	Повишаване на съпричастността на държавата към семействата, които отглеждат деца и насърчаване на раждаемостта по този начин.
МЯРКА 3 Предоставяне на данъчно облекчение за деца	ВАРИАНТ 1: Предоставяне на годишна данъчна отстъпка от по 1200 лв. отделно за второ, както и за всяко последващо дете родено след 1 януари 2019 г. и ненавършило пълнолетие. За целта от сумата от годишните данъчни основи общо за двамата родители по чл. 17 от Закона за данъците върху	1. Осигуряване на необходимите бюджетни средства за предвиденото в мярката данъчно облекчение за 2019 г. 2. Залагане на по-нисък размер на приходи в държавния бюджет за 2020 г. от данъци върху доходите на физически	Понастоящем, чл. 22в на ЗДДФЛ предоставя следното данъчно облекчение с приспадане от сумата от годишните данъчни основи по чл. 17: 200 лв. при едно ненавършило пълнолетие дете, 400 лв. при две ненавършили пълнолетие деца, и 600 лв. при три и повече	Повишаване на раждаемостта, като фактор за овладяването на негативните демографски тенденции. Нарастване на относителният дял на жените сключващи

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
доходите на физическите лица (ЗДФЛ) се приспада по 1200 лв. отделно за второ и за всяко последващо дете родено след 1 януари 2019 г. и ненавършило пълнолетие. Данъчното облекчение се предоставя на семейство, самотен родител или осиновител/осиновители. Облекчението се ползва до размера на годишния данък върху доходите. Ако този размер е достатъчно голям, то облекчението се ползва изцяло и в семейството (самотен родител; осиновител/и) остава по 100 лв. месечно за всяко второ или последващо дете родено след 1 януари 2019 г. и ненавършило пълнолетие. В противен случай въпросният данък не се плаща, а отстъпката се ползва частично. Механизмът на финансиране на мярката чрез данъчни отстъпки вместо директно от държавния бюджет е важен инструмент за насърчаване на заетостта и брачността, както и за избягване на практиката родители да живеят от детски помощи. Досегашната мярка за предоставяне	лица. 3. Приемане на Закон за изменение и допълнение на ЗДФЛ, по-специално чл. 22в.	ненавършили пълнолетие деца. В резултат от това, в семейството остава по 20 лв. годишно при едно дете, 40 лв. годишно при две деца, съответно 60 лв. годишно при три и повече деца (ако данъчното облекчение се ползва в пълен размер). При такъв нищожен размер помощите не функционират каго стимулатор на раждаемостта. Те не мотивират никого, поради което са чист разход и не могат да бъдат мислени за инвестиции в бъдещето на страната. Сегашното статукво в тази област няма никакъв ефект върху раждаемостта. За значението на финансовото стимулиране за раждането и отглеждането на деца може да се съди по нагласите на онези български семейства, които искат да имат още едно дете, обаче не вземат конкретно решение за това. Според доклад на БАН от 2018 г., 60% от тях посочват като причина за въздържането своите ограничени финансови възможности.	брак – важен фактор за постигане на успехи в повишаването на раждаемостта. Насърчаване на трудовата заетост и ограничаване на практиката родители да живеят от детските помощи. Повишаване на жизненото ниво на младите семейства. За сравнение: В Унгария показателят Тотален коефициент на плодовитост ТКП (средният брой деца, които една жена навлизаща в детеродна възраст се прогнозира, че ще има) спира своя спад и има значителен ръст от 1,23 на 1,5 (все още твърде нисък) през периода 2011–2017 г., особено в началото след въвеждане на	

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
	на данъчно облекчение за деца по чл. 22в на ЗДДФЛ остава в сила само за семейства с едно дете. Условия: Условието от чл. 22в на ЗДДФЛ, като мярката се прилага за семейства (самоген родител, осиновител/и) с повече от едно дете, за деца родени след 1 януари 2019 г. и ненавършили пълнолетие. Необходими средства: От ражданията годишно около 62000 деца близо половината са втори или последващи деца. Годишната обща данъчна отстъпка от прилагането на мярката не надхвърля сумата от $31000 \times 1200 = 37,2$ млн. лв. за първата година. През следващите години ще нараства с по още 37,2 млн. лв. годишно, докато на 18-та година се стабилизира на около 670 млн. лв. (Не отчитаме възможните промени в броя на ражданията годишно деца, нито инфлацията).		За сравнение: Унгария предоставя от 2011 и 2012 г. значителни данъчни облекчения на семейства с деца, с което освен раждаемостта насърчава браковете и отговорното родителство. Годишната данъчна отстъпка е между 350 и 1300 евро на дете, в зависимост от броя на децата. От 2016 г. Унгария предоставя и еднократна семейна помощ от 32000 евро, за закупуване на ново жилище. (Ако България отдели за целта същия процент от разходите на държавния бюджет, то помощта би била над 17600 лв.) Съпрузите поемат задължението да имат три деца в срок от 10 години ако нямат нито едно, 6 години ако имат едно, и 2 години ако имат две. От 2019 г. се отпуска и преференциален заем от 32000 евро за млади семейства, като раждането на първо дете носи тригодишен гратисен период, раждането на второ дете носи нов тригодишен гратисен период и се опрощава на една трета от заема, а при раждане на трето дете се	данъчните облекчения за деца през 2011 и 2012 г. Според експертни оценки, мярката е довела от 6000 до 18000 раждания в повече през периода 2011–2013 г. Относителният дял на жените в Унгария сключващи брак е нараснал с 50% за последните 8 години, най-вече от 2015 г. насам. В Русия раждаемостта е нараснала от 10.3% през 2006 г. (руската мярка се прилага от 2007 г.) до 13.3% през 2015 г. – увеличаване с 31% в рамките само на 8 години. Преобръната е тенденцията за намаляване на населението в Русия. През периода 1992 – 2008 г. населението на

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
	Тъй като в някои случаи отстъпката ще се ползва частично, действителната сума ще бъде по-малка. ВАРИАНТ 2: Каго ВАРИАНТ 1, но данъчната отстъпка се предоставя не до навършване на пълнолетие, а до навършване на 10 години. Годишната обща данъчна отстъпка от прилагането на мярката отново не надхвърля 37,2 млн. лв. за първата година и през следващите години нараства с по още 37,2 млн. лв. годишно, докато на 10-та година се стабилизира на около 370 млн. лв. При този вариант разходването на средствата е по-добре фокусирано, тъй като финансовата подкрепа на по-ренен етап от отглеждане на детето е по-необходима, а с годишните доходи на семейството като правило нарастват. Ако в процеса на прилагане на мярката се появи възможност за отделияне на допълнителен финансов ресурс, тогава може да се увеличи		опрощава целият заем. Русия предоставя от 2007 г. еднократно при определени условия помощ от около 11000 евро известна като „Майчин капитал“ при раждане или осиновяване на второ дете – или последващо, ако не е получена преди това. (Ако България отдели за целта същия процент от разходите на държавния бюджет, то такава еднократна помощ би била над 29000 лв.) Сърбия предоставя от юли 2018 г. за децата раждани след 1 януари 2019 г. еднократна помощ 851 евро при раждане на първо дете и 2043 евро за второ, като последната сума се изплаща за 2 години по 85 евро месечно. При раждане на трето дете сумата е 12255 евро, изплащат се 10 години по 102 евро месечно; при раждане на четвърто дете – 18383 евро, изплащат се 10 години по 153 евро месечно. Албания предоставя от 1 януари 2019 г. еднократна помощ от 320 евро при раждане на първо дете, 640 евро за второ и 970 евро за трето.	страната намалява общо с 6 млн., средно по 370 хил. годишно. След предприемане на демографски мерки от които ключова е „Майчиният капитал“, от 2008 г. досега населението на страната се увеличава с 2 млн. или средно по 220 хил. годишно (без да се включва населението на Крим). Естественният прираст от отрицателен вече е нараснал до нулев, а нетният прираст е от имиграция. В резултат от тази успешна политика след 2007 г., дългосрочната демографска прогноза на ООН за Русия е актуализирана в положителна посока.

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
	размера на данъчната отстъпка, така че в семейството да остават примерно по 200 вместо 100 лв. на всяко второ или последващо дете месечно. ВАРИАНТ 3: Приспадане от годишната облагаема основа за всяко дете по 5 %			

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 4: Облекчение за ипотечните заеми на млади семейства с деца	Държавата да изплаща части от ипотечния заем за закупуване на жилище на семейството в размер на 2000 лв. при раждането на второ дете, 5000 лв. при раждането на трето дете, и по 2000 лв. при раждането на всяко следващо. Досегашната мярка за облекчение за ипотечните заеми на млади семейства по чл. 22а на ЗДФЛ остава в сила само за млади семейства без деца или с едно дете. Условия: Условията от Чл. 22а на ЗДФЛ	1. Залагане на необходимите средства в държавния бюджет за 2020 г. 2. Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДФЛ), по-специално чл. 22а.	Понастоящем чл. 22а на ЗДФЛ предоставя данъчно облекчение за млади семейства при определени ограничения за възраст и дял от заема, с приспадане от сумага от годишните данъчни основи по чл. 17 само на направените през годината лихвени плащания по ипотечен кредит за закупуване на жилище. Данъчната отстъпка от сегашното облекчение е незначителна. На практика, към момента липсва държавна политика, която съществено да облекчава жилищните заеми за млади семейства. Жилищният проблем е една от причините за отлагане на семейното планиране. За значението на финансовото стимулиране за раждането и отглеждането на деца може да се съди по нагласите на онези български семейства, които искат да имат още едно дете, обаче не вземат конкретно решение за това. Според доклад на БАН от 2018 г., 50% от тях посочват като причина за въздържането своите неадекватни жилищни условия.	Допълнена система за жилищно кредитиране на млади семейства, в която определени отговорности се поемат от държавата. Повишаване на раждаемостта, задържане на младите хора в България.

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 5 Безплатни детски ясли и градини	Държавата да възстановява финансовите средства на общините в размер на таксите, които плащат родителите, но определени като държавен стандарт. За тези, които посещават детски ясли и градини, където таксите са по-високи, да им се възстановяват от държавата по държавните стандарти.	1. Промени в закона за предучилищното и училищно образование 2. Закона за здравето	За сравнение: Унгария поема от ипотечния заем на семейството 3200 евро при раждането на второ дете, 12800 евро при раждането на трето дете, и по 3200 евро при раждането на всяко следващо. Сега родителите плащат различни такси в различните общини. След като се направят стандарти за издръжка и за плащане на такси ще може да се калкулира разхода.	Осезателна подкрепа на семействата при издръжката на отглеждане на децата. Насърчаване на раждаемостта

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 6: Понижаване на детската смъртност и предотвратяване на част от абортите чрез достъп до повече и по-качествени услуги в майчино и детско здравеопазване	1. Въвеждане на самостоятелни практики на патронажните сестри чрез: • нормативно регламентиране и осигуряване на финансиране на дейността им; • изграждане на обща информационна система между акушерките/сестрите, неонатологичните отделения в болниците и ОПЛ/наблюдаващите АГ специалисти от СИМП; • въвеждане на програми за обучение на патронажни сестри и промотирането им сред малцинствените етнически групи 2. Осигуряване на статут на здравноосигурени от държавния бюджет на всички неосигурени бременни жени и на майките до навършването на една година на децата. 3. Увеличаване на броя на функциониращите АГ и педиатрични индивидуални, групови и мобилни практики чрез: • осигуряване на подкрепа за патронажите с помощта на здравните медиатори за местата, където е необходимо и	Нормативно регламентиране в ЗЛЗ на: • статута и финансирането на интегрираните здравно-консултативни центрове за майчино и детско здраве; • статута, задълженията, финансирането на самостоятелни практики за патронажна акушерка/сестра и на тяхното взаимодействие с неонатологични отделения, с ОПЛ/ АГ лекари в СИМП, със здравни медиатори. Промени в: • Наредба № 3 за определяне на пакета от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК; за включване на услугите на патронажната акушерка/сестра в програмите по „Майчино здравеопазване“ и	1. През 2018 г. общият показател за детска смъртност е намалял от 6.4% на 5.8%, но все още остава близо два пъти по-висока от средното за ЕС. За по-голямо намаление на детската смъртност е необходима промяна в системата и извеждане на други дейности като приоритетни. 2. В момента няма въведена практика на патронажни сестри, но има успешен пилотен модел за патронажна грижа реализиран с подкрепата на УНИЦЕФ – достатъчна степен на зрялост, която позволява на МЗ да разпространява практиката. 3. В последните години бяха създадени здравно консултативните центрове за майчино и детско здраве. Те са подходящо място за организиране на отделни самостоятелни практики за патронажни акушерки и сестри. Тяхната дейност все още не е нормативно регламентирана. Това е необходимо, за да станат работещи в по-продуктивен период, а не до изтичане на договор. 4. Педиатрите и АГ специалистите са недостатъчно и могат да бъдат	Увеличение на раждаемостта за сметка на предотвратяване на част от абортите по желание. Увеличение на броя и дела на децата. Понижаване на детската смъртност до минимум 4.5% до една година след пълното въвеждане на промените. Още по-значителен резултат може да се очаква за намаляване на постнеонаталната смъртност (между 29-ти ден и 1-ва година след раждането). Намаляване на риска от загуба на фертилността като последица от аборт или цезарови родоразрешения без медицинска необходимост.

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
	осигуряване на икономически стимули за работодателите в тези практики включително чрез въвеждане на допълнително заплащане в размер на 1.5 работни заплати спрямо заплатата за съответната длъжност за сестри и акушерки, които работят при неблагоприятни условия: райони, в които над 40% от живеещите са безработни и/или във от пазара на труда; разпокъсаност и отдалеченост, пресечена местност, практика, която обслужва контингент от който над определен процент (30%) са здравнонеосигурени, практика, която обслужва контингент от население, от което над 25% нямат основно образование. 4. Разширяване и адекватно устойчивостяване на дейностите по програмата за майчино здравеопазване чрез: увеличаване на броя на ултразвуките изследвания на 2 допълнителни: едно между 5 и 10 г.с. и ранна фетална морфология в 12 г.с. добавяне в пакета на скринингов тест за оценка на функцията на щитовидната жлеза TSH при желана бременност и при	„Детско здравеопазване“; ЗДБРБ и ЗБНЗОК за обезпечаване със средства от бюджета на НЗОК и на МЗ, вкл. за транспортни разходи на патронажните; НРД за включване на патронажна грижа и допълнителни икономически стимули; ЗЗО относно неосигурените бременни и майки до 1 г. на децата.	частично облекчени в техните дейности, а наговареността – намалена. В проекта за Национална здравна карта за 2018 г. (както и преди това) също е припозната необходимостта от повече акушерки и/или сестри на един АГ специалист. 5. Акушерките и сестрите в неонатологичните отделения често са недоплатени. Това е възможно да допълнят доходите си. 6. Броят на ОПЛ е недостатъчен – през 2017 г. има недостиг от 534 лекарски практики (според Писмо 02-01-75/10.10.2017 г. от Министъра на здравеопазването отнсно незаети лекарски практики и мерки за справяне с проблема). Недостигът е именно в райони с неблагоприятни условия. 7. Необходимо е грижата да подпомага както здравноосигурените, така и здравнонеосигурените жени. В момента честа практика е ОПЛ и гинеколози да откажат подобен преглед, за да не бъдат глобени. Проучване на БАН от 2018 г. показва, че 80% от хората на възраст 16-55 години биха	Повишаване на родителския капацитет на младите майки, раждащи за първи път и на майки от уязвими групи.

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
	данни за фамилна обремененост; сздаване на условия от страна на МЗ и подкрепа за лабораториите в България на проектен принцип да включват в услугите си извършване на пренатално генетично изследване на ембриона и след това добавянето му в пакета за Майчино здравеопазване на НЗОК реалното остойностяване (т.е. повишаване на цените, които НЗОК заплаща) на амбулаторните прегледи в женска консултация при проследяване на бременността.		подкрепили всички бременни и майки с деца до 1 година да получават равен достъп до грижа. Поради това финансирането на тези практики трябва да бъде съвместно между НЗОК и МЗ. 8. В момента според част от лекарите при съвременните достижения на медицината, пакетът в майчино здравеопазване, който НЗОК покрива е недостатъчен, за да бъдат проследени в минимална изискуема степен генетични заболявания и вродени малформации на плода, както и състояния на майката, които могат да застрашат бременността и да доведат до фетална смърт. Отделно НЗОК заплаща редица прегледи в женска консултация по цени, които според лекарите са под реалната стойност на услугата. Например, включените в пакета за женска консултация два ултразвукови прегледа се заплащат на цена 13 лв. за всеки от касата, докато според лекарите тя варира между 50 и 100 лв. в зависимост от срока на бременността, а при фетална морфология може да достигне до 150 лв.	

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 7: Въвеждане на задължително целодневно безплатно предучилищно образование в детските градини и в училища, които разполагат с необходимата материална база за всички деца в страната от четиригодишна възраст нагоре от 2020 г. Частично поемане на престоя в частни детски ясли и градини в размер на държавния стандарт за такса за ясли и градини.	1. Осигуряване на необходимия брой места в детските градини с тенденция на намаляване на броя на децата в една група. 2. Осигуряване на необходимия допълнителен брой учители и помощен състав. 3. Осигуряване на необходимото финансиране от държавния и общинските бюджети, като държавата възстановява финансовите средства на общините в размера на таксите за детски ясли и градини, определени като държавен стандарт.	Промени в Закона за предучилищното и училищното образование и в ЗДПРБ.	Към момента МОН провежда дейности, заложени по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“: заплащане на такси за детски градини за деца от уязвими групи, чиито родители, получават социална подкрепа; допълнително обучение на децата, които не владеят добре български език; педагогическа, психологическа и социална подкрепа на децата от уязвими групи – деца със СОП и обучителни затруднения, деца в риск от бедност и социално изключване; работа с родители и др. Дейностите са към Мярка 341 от Програмата за управление на правителството за периода 2017–2021 г. „Повишаване обхвата на 5- и 6-годишните деца в задължително предучилищно образование в подготвителните групи. Регламентиране на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст“ и за постигането на Цел 95: „Прилагане на решителни мерки за пълно обхващане на всички подлежащи на образование деца и	1. Подобрени условия за ранно детско развитие на всички деца, включително на тези от уязвими групи. 2. Намаляване на риска от ранно отпадане от училище на деца от уязвими групи и на такива, за които българският език не е майчин. 3. Повишаване на успеваемостта на учениците при външно оценяване (по оценка на експерти на Световната банка, всяка допълнителна година на предучилищно образование води до по-добри резултати при външно оценяване дори при седмокласниците). 4. Подобряване на възможността майките на 4-годишни деца от уязвими групи да започнат работа.

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
			предотвратяване на отпадането от образователната система“ . Сегашната мярка обаче не обхваща всички деца.	

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 8: Предоставяне на преференциален заем за обучение в български висши училища срещу задължението за трудова заетост в страната за определен период	Предоставяне на преференциален заем на младежи, приети в български висши училища срещу поети задължения за трудова заетост в страната за период от 5 години. Заемът се отпуска въз основа на договор с работодателя, като половината от необходимите средства се осигуряват от държавата чрез данъчни облекчения за работодателя. Заемът се опростява при изтичане на срока в изпълнение на поетите задължения за трудова заетост в страната за определения срок. В случай на неизпълнение на тези задължения, заемът се връща с лихвите. Условия: Преференциалните заеми се отпускат за редовна форма на обучение в държавни и частни висши училища в приоритетни за страната професионални направления, както и за специалности при които се наблюдава най-масова емиграция на завършилите (например биотехнологии, медицина, някои	1. Залагане на необходимите средства в държавния бюджет за 2020 г. 2. Приемане на нормативен акт, уреждащ схемата за предоставяне на преференциален заем срещу ангажимент за последваща трудова заетост в страната, аналогично на Наредба № 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването.	Към момента държавата не предоставя преференциални заеми срещу ангажимент за последваща трудова заетост в страната след завършване на висше образование (към 2017 г. около 30 000 млади българи са студенти в чужбина според данни от регистъра на Държавната агенция за българите в чужбина). Такава схема с ангажимент за последваща трудова заетост в страната се прилага обаче при следипломната медицинска специализация, съгласно чл. 48а от Наредба № 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването.	Задържане на млади хора в България и привличане на млади хора в страната. Подобряване на връзката между нуждите на пазара на труда и висшето образование.

МЯРКА	Деятности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
	инженерни специалности). Такива стипендии се предоставят също за следване в български висши училища на особено способни младежи, отличени на олимпиади или по друг начин за своите постижения – както български младежи, така и чужди граждани (със съдействие на българските посолства).			

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 9: Развитие на политиките за привличане на българи, живеещи в чужбина. Въвеждане на специални мерки и дейности, насочени към младите хора с български произход, живеещи извън територията на страната	Разширяване на възможностите за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина и увеличаване приема на студенти, докторанти и специализанти от българските общности зад граница за обучение във висши училища в България. Осъществяване на прием на тази категория обучаващи се в приоритетни за страната професионални направления и специалности, за които е установен недостиг на кадри, с цел по-успешна и бърза реализация след завършването на пазара на труда в България.	Изменение и допълнение на ПМС № 103/1993 г. с цел разширяване на обхвата на страните и броя на студентите от компактните български общности зад граница	Държавата полага целенасочени усилия за привличане на млади хора от традиционните български общности в Украйна, Молдова, Македония, Сърбия, Косово и Албания за студенти, докторанти и специализанти в български висши училища, но се отчита необходимост от разширяване обхвата на тази политика, като тя се насочи и към по-новите български емигрантски общности зад граница. Отчита се обаче, че голяма част от тези студенти, докторанти и специализанти след завършването си не успяват да се реализират на трудовия пазар в България, поради което се завръщат в държавите, от които са пристигнали.	Привличане на по-голям брой млади хора от българските общности зад граница за обучение и трудова реализация в България. Подобряване на връзката между нуждите на пазара на труда и висшето образование.

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
МЯРКА 10: Въвеждане на модерна имиграционна политика с поставяне на условия и критерии за подбор на потенциалните имигранти, съобразени с потребностите на държавата	1. Конкретизиране на реда и начина за определяне на интересите на страната от натурализация на дадено лице по чл. 16 от Закона за българското гражданство (ЗБГ). Определяне на приоритетни области/категории, чиито представители могат да допринесат за развитието на страната и едновременно са способи да се интегрират. Пример за релевантни области/критерии – висококвалифицирани специалисти в определени сфери (в момента също са с предимство съгласно Закона за българското гражданство), млади специалисти завършили образованието си в България, и други според актуалните потребности на икономиката. 2. Изработване на конкретни критерии за точкова система, които периодично се актуализират (възраст, образование, езикови квалификации, трудов опит и др.). 3. Въвеждане на точкова система	1. Изменение и допълнение на ЗБГ и на Закона за чужденците в Република България. 2. Приемане на нормативна уредба за управляване на имиграционния процес от едно ведомство, евентуално специализирана държавна агенция.	В чл. 16 от ЗБГ е определено, че лице, което не е български гражданин, може да придобие българско гражданство, ако Република България има интерес от натурализацията му или ако лицето има особени заслуги към Република България в обществената и икономическата сфера, в областта на науката, технологията, културата или спорта. Към момента не са определени обаче интересите на страната, които да бъдат съобразени с потребностите ѝ, а от своя страна това дава възможност и за злоупотреби. Това не е било належащо поради наличието на други обстоятелства, но вече не отговаря на променените потребности на страната. Поради липсата на определени критерии, на които трябва да отговарят лицата, за да представляват интерес за натурализация или да имат особени заслуги, имиграционните процеси не са развити съобразно интересите на страната.	Създадена възможност за гъвкаво управление на имиграционния процес съобразно нуждите на страната, което от своя страна ще допринесе за решаване на демографския проблем.

МЯРКА	Дейности за изпълнение на мярката	Необходими нормативни промени	Текущо състояние	Очаквани резултати
	от преференции по канадски образец, която дава възможност за гъвкаво управление на процеса на имиграцията за постигане на максимална икономическа полза за България и максимална интеграция на приетите имигранти. След успешно преминаване на първоначалния етап на подбор, кандидатът получава възможност да работи в страната и след определен срок (примерно 3 години) и възможност за придобиване на българско гражданство.			